

Til: postmottak@kdd.dep.no

Ref. 26/1979

Oslo 26.06.2026

Høringsinnspill ang. utfordringer og mulige løsninger for bedre bruk av eksisterende bygg

Norske interiørarkitekters og møbeldesigneres landsforening (NIL) er en nasjonal faginteresseorganisasjon for interiørarkitekter og møbeldesignere med masterkompetanse.

Norske interiørarkitekters og møbeldesigneres landsforening (NIL) ønsker med dette å komme med innspill til hvilke utfordringer og muligheter vi ser ved å gjenbruke eksisterende bygg.

Sentralt i interiørarkitektenes virke står arbeid med eksisterende bygg. Vi jobber innenfor byggets ytre rammer. Spesielt er vi opptatt av hvordan innsiden av huset fungerer, brukes og oppleves av de menneskene som oppholder seg der. Dette gir oss et litt annet perspektiv enn våre med-fagutøvere og disse innspillene tar utgangspunkt i dette.

1. Kartlegge og synliggjøre potensialet i eksisterende bygg

Vår kompetanse ligger i å undersøke ulike funksjoner, hvilke behov dette utløser og designe løsninger som svarer på disse. En tidlig analyse av et eksisterende bygg kan bidra til å identifisere muligheter og gi et mer realistisk grunnlag for beslutninger om videre utvikling. Dette kan handle om en analyse av byggets kvaliteter som dagslys, utsyn, fleksibilitet innenfor konstruksjonens rammer, materialitet, romlige proporsjoner, tekniske føringer, og hvordan dette kan være forenlig med en potensiell ny bruk. Hva kan rommet eller bygget brukes til? Hvordan kan byggets form utnyttes til et funksjonelt formål? Hvilke grep kan gjøres for å tilpasse nye behov før man bestemmer seg for å rive/flytte?

2. Tverrfaglighet & robusthet

Jo tidligere flere fagfelt jobber sammen tverrfaglig, jo tidligere kan man oppdage hindre som må overstiges og muligheter som ligger i eksisterende bygg. Dette fører til mer robuste løsninger som sørger for at byggene fungerer godt. I 2021 ble *Nr.17 - Bærekraftsnettverk for interiørarkitektur* etablert på initiativ fra sentrale fagutøvere på tvers av bransjen. Navnet kommer nettopp fra FNs bærekraftsmål: "samarbeid for å nå målene". Her deles erfaringer fra prosjekter og kunnskap overføres mellom fagutøvere. Det må tilrettelegges for at det er enkelt å dele og at terskelen er lav for å involvere andre fagfelt enn det man selv arbeider innenfor.

3. Materialkunnskap

Omgivelsene våre påvirker oss i stor grad. Dette handler om hvordan vi psykologisk føler oss i et rom, hvor trygge vi er og hvordan vi trives. Rent praktisk handler det om de omkringliggende omgivelsene, lys, form, materialer og farger og hvordan disse forholder seg til hverandre. Sentralt i dette ligger kunnskap om materialer, hvilke egenskaper de har og hvor de kommer fra. Vi ser at denne kunnskapen i økende grad forsvinner. Både fra "mannen i gata", oppdragsgivere, men spesielt innenfor de ulike håndverkerfagene. Et større fokus på materialkunnskap og handverkskompetanse, gjerne helt fra barneskolen, vil kunne bidra til å se de ofte store verdiene som ligger gjemt i eksisterende bygg.

4. Holdningsendring

Vi blir ofte møtt med denne påstanden: "Det er billigere å bygge nytt". Det kan selvsagt være sant i mange tilfeller, men da handler det kun om kroner og øre. Det bør være bedre insentiver til at det også regnes i Co2-utslipp og i hvor stor grad man kan unngå å hente ut nye, jomfruelige ressurser fra naturen. Et rent økonomisk insentiv kunne ha vært momsfritak på ombruksressurser.

5. Garantier og dokumentasjonskrav

Det kreves i dag omfattende dokumentasjon fra entreprenører og leverandører på kvaliteten i det de leverer. Dette er bra, det bør derimot undersøkes hvordan denne kvaliteten sikres, hvilke krav som skal oppfylles og om det finnes alternative måter å oppnå disse på. Ofte ser vi at entreprenør ikke er villige til å ta risikoen og velger det nye. Dette gjelder særlig i eksisterende bygg, der man bytter ut mer enn nødvendig for å kunne gi garantier.

6. Synliggjøre eksempler på paragraf 31-4 i Plan- og bygningsloven

I det et eksisterende bygg omgjøres i så stor grad at det utløser søknadsplikt, oppstår det tekniske krav som ofte går på kompromiss med fordelene ved å gjenbruke bygget. Ved å henvise og argumentere for unntak i henhold til paragraf 31-4 kan man unngå disse. Det bør synliggjøres i større grad muligheten som ligger i dette, uten at det går på kompromiss med god kvalitet i det endelige resultatet. Finnes det flere måter å integrere krav om ombruk av bygningsmasse og materialer i lovgivningen?

7. Raskere prosesser ved omregulering

Tidkrevende og lange planprosesser kan ofte virke som et hinder for å gå i gang. Det bør fokuseres på å korte ned behandlingstid, samtidig som man sikrer kvalitet. Her er det mulig å knytte inn punkt 1 & 2 ovenfor.

8. Alternative perspektiver og flerbruk

Ved å utforske alternative boformer og boligtyper, sammen med potensial for områder for flerbruk innenfor bygningsmassen, kan vi skape større variasjon. Dette er særlig relevant i forbindelse med eksisterende bygg. Gjennom transformasjon kan man utnytte bygningens iboende kvaliteter – volum, struktur og materialitet – til å romme flere funksjoner over tid.

9. Se kvalitetene som allerede ligger der

Eksisterende bygg har ofte kvaliteter som patina, bruksspor og solide materialer. De kan være godt tilpasset omgivelsene sine eller ha andre uventede elementer som gir bygget karakter og identitet. Dette kan ha stor verdi i å skape tilhørighet og identitet på et sted og for de som oppholder seg der.

På profesjonens vegne ber vi om at våre innspill blir tillagt vekt. Vi stiller gjerne i et dialogmøte for å utdype våre innspill og samtale om hvilke justeringer i lovverket som kunne forenkle bedre bruk av eksisterende bygg.

Med vennlig hilsen

**Norske interiørarkitekters og
møbeldesigneres landsforening**

Mona Lise Lien

Daglig leder

971 76 230

mona.lise.lien@nil.no